



Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)

16 päivänä helmikuuta 2017*

Ennakkoratkaisupyyntö — nnakkoratkaisupyyntö — SEUT 267 artikla — Kirjaaja —
Kansallisen tuomioistuimen käsite — Tuomiovallan pakottavuus — Tuomiovallan käyttöön liittyvien
tehtävien hoitaminen — Riippumattomuus — Unionin tuomioistuimen toimivallan puuttuminen

Asiassa C-503/15,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Secretario Judicial del Juzgado de Violencia sobre la Mujer Único de Terrassa (naisiin kohdistuvaa väkivaltaa koskevissa asioissa toimivaltaisen Terrassan tuomioistuimen kirjaaja, Espanja) on esittänyt 17.9.2015 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 23.9.2015, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Ramón Margarit Panicello

vastaan

Pilar Hernández Martínez,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J. L. da Cruz Vilaça, varapresidentti A. Tizzano (esittelevä tuomari) sekä tuomarit M. Berger, A. Borg Barthet ja F. Biltgen,

julkisasiamies: J. Kokott,

kirjaaja: hallintovirkamies K. Malacek,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 13.7.2016 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Ramón Margarit Panicello, edustajanaan L. Rodríguez Soria, abogada,
- Espanjan hallitus, asiamiehinään M. J. García-Valdecasas Dorrego ja A. Rubio González,
- Euroopan komissio, asiamiehinään J. Baquero Cruz ja D. Roussanov,

kuultuaan julkisasiamiehen 15.9.2016 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: espanja.

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee SEUT 267 artiklassa tarkoitetun tuomioistuimen käsitteen, Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 47 artiklan, kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista 5.4.1993 annetun neuvoston direktiivin 93/13/ETY (EYVL 1993, L 95, s. 29) ja sopimattomista elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välisistä kaupallisista menettelyistä sisämarkkinoilla ja neuvoston direktiivin 84/450/ETY, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 97/7/EY, 98/27/EY ja 2002/65/EY sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 2006/2004 muuttamisesta 11.5.2005 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/29/EY (EUVL 2005, L 149, s. 22) tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa ovat vastakkain asianajaja Ramón Margarit Panicello ja hänen asiakkaansa Pilar Hernández Martínez ja joka koskee lasten huoltoa koskevassa oikeudenkäynnissä viimeksi mainitulle suoritetuista oikeudellisista palveluista maksettavia palkkioita.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

Direktiivi 93/13

- 3 Direktiivin 93/13 6 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on säädettävä, että elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisen sopimuksen kohtuuttomat ehdot eivät sido kuluttajia niiden kansallisen lainsäädännön mukaisesti ja että sopimus jää muilta osin osapuolia sitovaksi, jos sopimus voi olla olemassa ilman kohtuuttomia ehtoja.”

- 4 Tämän direktiivin 7 artiklan sanamuoto on seuraava:

”1. Jäsenvaltioiden on kuluttajien ja kilpailevien elinkeinonharjoittajien edun vuoksi varmistettava, että on olemassa riittäviä ja tehokkaita keinoja kohtuuttomien ehtojen käytön lopettamiseksi elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisissä sopimuksissa.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetut keinot sisältävät säännöksiä, joiden mukaisesti henkilöt ja järjestöt, joilla on kansallisen lainsäädännön mukaisesti laillinen etu suojella kuluttajia, voivat kansallisen lainsäädännön mukaisesti saattaa asian käsiteltäväksi tuomioistuimessa tai toimivaltaisessa viranomaisessa, jotka voivat päättää, ovatko yleiseen käyttöön laaditut sopimusehdot luonteeltaan kohtuuttomia, ja käyttää riittäviä ja tehokkaita keinoja tällaisten ehtojen käytön lopettamiseksi.

– –”

Direktiivi 2005/29

- 5 Direktiivin 2005/29 6 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Kaupallista menettelyä pidetään harhaanjohtavana, jos se sisältää virheellistä tietoa ja on siten totuuden vastainen tai jos se millään tavoin, yleinen esitystapa mukaan luettuna, harhauttaa tai on omiaan harhauttamaan keskivertokuluttajaa, vaikka tieto olisikin tosiasiallisesti virheetön, jonkin seuraavassa esitetyn seikan osalta, ja jos se joka tapauksessa saa tai todennäköisesti saa hänet tekemään kaupallisen ratkaisun, jota hän ei muuten olisi tehnyt:

--

d) hinta tai sen laskentatapa tai erityinen hintaetu;

--”

- 6 Kyseisen direktiivin 11 artiklan 1 kohdan sanamuoto on seuraava:

”Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että käytettävissä on riittävät ja tehokkaat keinot sopimattomien kaupallisten menettelyjen torjumiseksi, jotta tämän direktiivin säännöksiä noudatetaan kuluttajien edun edellyttämällä tavalla.

--”

- 7 Mainitun direktiivin 12 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on annettava tuomioistuimille tai hallintoviranomaisille 11 artiklassa tarkoitetuissa riita-asioissa tai hallintomenettelyissä toimivalta

a) vaatia elinkeinonharjoittajaa näyttämään toteen kaupalliseen menettelyyn liittyvien tosiasiaväittämien paikkansapitävyys, jos se elinkeinonharjoittajan ja menettelyn muiden asianosaisten oikeudet edut sekä kyseiseen tapaukseen liittyvät seikat huomioon ottaen on aiheellista;

ja

b) katsoa tosiasiaväittämät virheellisiksi, jollei a alakohdan mukaisesti vaadittua näyttöä esitetä tai jos tuomioistuin tai hallintoviranomainen pitää sitä riittämättömänä.”

Espanjan oikeus

LOPJ

- 8 1.7.1985 annetussa oikeuslaitoslaissa 6/1985 (Ley Orgánica 6/1985 del Poder Judicial; BOE nro 157, 2.7.1985, s. 20632), sellaisena kuin se on muutettuna 23.12.2003 annetulla lailla 19/2003 (Ley Orgánica 19/2003; BOE nro 309, 26.12.2003, s. 46025; jäljempänä LOPJ) määritetään Secretario Judicialiin (kirjaaja), josta käytetään nimitystä ”Letrado de la administración de la justicia” 21.7.2015 annetun lain 7/2015 (Ley Orgánica 7/2015; BOE nro 174, 22.7.2015, s. 61593) hyväksymisen myötä, sovellettava säännöstö ja hänen tehtäviensä sisältö.

- 9 LOPJ:n 440 §:ssä säädetään, että Secretarios Judicialesit (kirjaajat) ”ovat virkamiehiä, jotka kuuluvat oikeuslaitoksen palveluksessa olevien virkamiesten yhteen ja ainoaan kansalliseen ylempään virkamieskuntaan, joka toimii oikeusministeriön alaisuudessa ja hoitaa viranomaisen ominaisuudessa tehtäviään – –”.
- 10 LOPJ:n 446 §:n 1 momentissa, jossa säädetään Secretario Judicialin (kirjaaja) pidättäytymisen ja jääviyden syistä, säädetään, että hänen ”on pidättäydyttävä hoitamasta tuomareille kuuluvia asioita ja hänet voidaan jäädä, ellei hän tee niin”.
- 11 LOPJ:n 452 §:n 1 momentissa määritetään Secretario Judicialin (kirjaaja) toimivalta seuraavalla tavalla:
”Secretario Judicial noudattaa tehtäviään hoitaessaan aina laillisuus- ja puolueettomuusperiaatetta, ja hän noudattaa itsenäisyys- ja riippumattomuusperiaatetta hoitaessaan oikeaksi vahvistamiseen liittyviä tehtäviä sekä yhtenäisen toiminnan periaatetta ja esimiehen ohjeiden noudattamista koskevaa periaatetta hoitaessaan kaikkia muita tehtäviä, jotka hänelle kuuluvat tämän lain, tehtäviin liittyvien menettelysäännösten ja niihin sovellettavan asetuksen nojalla. Secretario Judicialin tehtäviä ei voida delegoida eikä niihin voida antaa valtuutusta, ellei 451 §:n 3 momentista muuta johdu.”
- 12 LOPJ:n 465 §:ssä säädetään seuraavaa:
”Secretario de Gobierno toimivaltaan kuuluu
--
6. ohjeiden antaminen alueensa Secretarios Judicialesille --
--
8. hallinnollisten ohjeiden ja työtehtäviin liittyvien ohjeiden antaminen alueensa Secretarios Judicialesille --. Hän ei saa -- antaa erityisohjeita sellaisissa yksittäisissä asioissa, joissa Secretario Judicial hoitaa oikeaksi vahvistamiseen liittyviä tehtäviä tai käyttää prosessin järjestämiseen ja johtoon liittyvää toimivaltaansa.”
- 13 LOPJ:n 467 §:n sanamuoto on seuraava:
”Suoraan Secretario de Gobierno alaisuudessa toimiva Secretario Coordinator --
1. antaa alueensa Secretarios Judicialesille ohjeita heille annettujen tehtävien asianmukaista hoitoa varten
2. varmistaa Secretario de Gobierno, jonka alaisuudessa hän toimii, antamien hallinnollisten ohjeiden ja muiden ohjeiden asianmukaisen täytäntöönpanon.”
- Kuninkaan asetus 1608/2005
- 14 Secretarios Judicialesien ammattikuntaa koskevan asetuksen hyväksymisestä 30.12.2005 annetussa kuninkaan asetuksessa 1608/2005 (Real Decreto 1608/2005 por el que se aprueba el Reglamento Orgánico del Cuerpo de Secretarios Judiciales; BOE nro 17, 20.1.2006, s. 2527) säädetään myös Secretario Judicialiin (kirjaaja) sovellettavasta säännöstöstä.

15 Tämän kuninkaan asetuksen 3 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään seuraavaa:

”2) [Secretario Judicial] noudattaa itsenäisyys- ja riippumattomuusperiaatetta hoitaessaan oikeaksi vahvistamiseen liittyviä tehtäviä.

3) Hän noudattaa yhtenäisen toiminnan periaatetta ja esimiehen ohjeiden noudattamista koskevaa periaatetta – – hoitaessaan kirjaamon – – johtotehtäviä ja kaikkia tehtäviä, joiden hoitaminen on annettu hänen tehtäväkseen oikeuslaitoslailla tai tällä lailla, lukuun ottamatta edellisessä kohdassa mainittuja tehtäviä.”

16 Mainitun kuninkaan asetuksen 16 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Secretario de Gobiernolla on seuraava toimivalta kullakin tosiasiallisella tehtävälallaan:

--

g) ohjeiden antaminen alueensa Secretarios Judicialesille --

h) hallinnollisten ohjeiden ja työtehtäviin liittyvien ohjeiden antaminen alueensa Secretarios Judicialesille --. Hän ei saa -- antaa erityisohjeita sellaisissa yksittäisissä asioissa, joissa Secretario Judicial hoitaa oikeaksi vahvistamiseen liittyviä tehtäviä tai käyttää prosessin järjestämiseen ja johtoon liittyvää toimivaltaansa.

--”

LEC

17 Maksamattomien palkkioiden perimistä koskevasta menettelystä säädetään 7.1.2000 annetussa siviiliprosessilaissa 1/2000 (Ley 1/2000 de Enjuiciamiento Civil; BOE nro 7, 8.1.2000, s. 575; jäljempänä LEC). Prosessioikeuden uudistamisesta uuden kirjaamon käyttöön ottamiseksi 3.11.2009 annetulla lailla 13/2009 (Ley 13/2009 de reforma de la legislación procesal para la implantación de la nueva Oficina judicial; BOE nro 266, 4.11.2009, s. 92103), joka tuli voimaan 4.5.2010, tehdyn muutoksen myötä toimivalta asioiden käsittelemiseksi tällaisessa menettelyssä annettiin yksinomaan Secretario Judicialille (kirjaaja).

18 LEC:n 34 §:n, joka koskee ”oikeudenkäyntiasiamiehen laskua”, 1 ja 2 momentissa säädetään seuraavaa:

”1. Kun oikeudenkäyntiasiamiehen on vaadittava maksun laiminlyöneeltä päämieheltään ne määrät, jotka tämä on hänelle velkaa korvauksena asiaan liittyvistä maksuista ja kuluista, hän voi esittää päämiehen kotipaikan Secretario Judicialille (kirjaaja) yksityiskohtaisen ja perustellun laskun, jossa osoitetaan, ettei hänelle ole maksettu siinä ilmoitettuja ja vaadittavia velkamääriä --.

2. Laskun esittämisen jälkeen Secretario Judicial vaatii päämiestä maksamaan siinä ilmoitetun määrän kuluineen tai riitauttamaan laskun kymmenen päivän kuluessa; tässä yhteydessä hän ilmoittaa, että jos päämies ei maksa laskua eikä riitauta sitä, vaatimus pannaan täytäntöön.

Jos päämies vastustaa laskua määräajan kuluessa, Secretario Judicial tutkii laskun ja menettelyyn liittyvät asiakirjat sekä toimitetun asiakirja-aineiston ja antaa kymmenen päivän kuluessa päätöksen, jossa määritellään määrä, joka oikeudenkäyntiasiamiehelle on maksettava täytäntöönpanon uhalla viiden päivän kuluessa päätöksen tiedoksiantamisesta.

Edellisessä kohdassa viitattuun päätökseen ei voida hakea muutosta, sanotun kuitenkin vaikuttamatta edes osittain tuomioon, joka voidaan antaa myöhemmin yleisessä oikeudenkäyntimenettelyssä.”

19 LEC:n 35 §:ssä, jonka otsikko on ”Asianajajapalkkiot”, säädetään seuraavaa:

”1. Asianajaja voi vaatia puolustamaansa asianosaista maksamaan ne palkkiot, joita asiassa on kertynyt, esittämällä yksityiskohtaisen laskun ja osoittamalla muodollisesti, että nämä palkkiot kuuluvat hänelle ja ettei niitä ole maksettu.

2. Vaatimuksen esittämisen jälkeen Secretario Judicial vaatii velallista maksamaan ilmoitetun määrän kuluineen tai riitauttamaan laskun kymmenen päivän kuluessa; tässä yhteydessä hän ilmoittaa, että jos velallinen ei maksa laskua eikä riitauta sitä, vaatimus pannaan täytäntöön.

Jos palkkiot riitautetaan mainitun määräajan kuluessa aiheettomina, noudatetaan edellisen pykälän 2 momentin 2 ja 3 kohdan säännöksiä.

Jos palkkiot riitautetaan kohtuuttomina, menetellään ennen niiden määräämistä 241 §:n ja sitä seuraavien pykälien mukaisesti, ellei asianajaja todista, että etukäteen on laadittu kirjallinen kustannusarvio, jonka palkkion riitauttanut osapuoli on hyväksynyt, ja annetaan päätös, jossa vahvistetaan määrä, joka on maksettava täytäntöönpanon uhalla viiden päivän kuluessa päätöksen tiedoksiantamisesta.

Mainittuun päätökseen ei voida hakea muutosta, sanotun kuitenkin vaikuttamatta edes osittain tuomioon, joka voidaan antaa myöhemmin yleisessä oikeudenkäyntimenettelyssä.

3. Jos velallinen, jonka on maksettava palkkiot, ei vastusta päätöstä määräajan kuluessa, laskussa ilmoitettu määrä peritään ulosottoteitse kuluineen.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

20 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että varmistaakseen puolustuksensa lastensa huoltoa koskevassa, vuodesta 2013 lähtien Juzgado de Violencia sobre la Mujer Único de Terrassassa (naisiin kohdistuvaa väkivaltaa koskevissa asioissa toimivaltainen Terrassan tuomioistuim, Espanja) vireillä olevassa oikeudenkäynnissä Hernández Martínez turvautui asianajajana toimivan Margarit Panicellon palveluihin.

21 Margarit Panicello jätti 27.7.2015 kyseiseen tuomioistuimeen vaatimuksen menettelyn aloittamisesta 1 095,90 euron suuruisen palkkioiden perimiseksi Hernández Martínezilta.

22 Secretario Judicial del Juzgado de Violencia sobre la Mujer Único de Terrassa (naisiin kohdistuvaa väkivaltaa koskevissa asioissa toimivaltaisen Terrassan tuomioistuimen kirjaaja), joka on LEC:n 35 §:n nojalla toimivaltainen ratkaisemaan kyseisen vaatimuksen, katsoi, ettei asiassa vaikuta siltä, että Margarit Panicello olisi ilmoittanut Hernández Martínezeille palvelujensa arvioidun hinnan ennen toimeksiannon saamista, mutta totesi kuitenkin, että yhtäältä asiassa sovellettavassa menettelyssä hän ei voi viran puolesta valvoa asianajajan ja tämän asiakkaan välillä tehdyssä sopimuksessa mahdollisesti olevia sopimattomia ehtoja taikka tämän elinkeinonharjoittajan sopimattomia kaupallisia menettelyjä palvelujensa hinta-arvion etukäteisen ilmoittamisen osalta ja että toisaalta kyseisessä menettelyssä vastapuolena olevan asiakkaan mahdollisuudet esittää muita todisteita kuin asiakirjoja tai asiantuntijalausuntoja vaaditun summan riitauttamiseksi ovat rajatut.

23 Secretario Judicial del Juzgado de Violencia sobre la Mujer Único de Terrassa tiedustelee siten tämän menettelyn yhteensopivuutta direktiivien 93/13 ja 2005/29 kanssa. Hänellä on myös epäilyksiä mainitun menettelyn yhteensopivuudesta perusoikeuskirjan 47 artiklan kanssa, koska perusteltuun päätökseen, jonka hän antaa päättääkseen maksamattomien palkkioiden perimistä koskevan

menettelyn, kun velallinen ei maksa vapaaehtoisesti vaadittua summaa ja riitauttaa sen, ei voida hakea muutosta tuomioistuimessa, vaan asianajaja voi suoraan päätöksen nojalla hakea vahvistetun summan täytäntöönpanoa.

- 24 Secretario Judicial del Juzgado de Violencia sobre la Mujer Único de Terrassa tiedustelee sen selvittämiseksi, onko hän toimivaltainen esittämään ennakkoratkaisupyynnön unionin tuomioistuimelle, tässä yhteydessä myös aluksi sitä, voidaanko hänet luokitella SEUT 267 artiklassa tarkoitetuksi tuomioistuimeksi, koska – kuten LOPJ:n 440 §:stä ilmenee – kansallisen oikeuden mukaan hän on pelkkä oikeuslaitoksen palveluksessa oleva virkamies, joka toimii oikeusministeriön alaisuudessa, ja koska Tribunal de Conflictos de Jurisdicción (toimivaltaisen tuomioistuimen määrittelyä koskevia asioita käsittelevä tuomioistuin, Espanja) on luokitellut 28.9.2011 antamassaan tuomiossa nro 4/2011, joka koskee kannetta maksamattomien palkkioiden perimiseksi, sekä Tribunal Constitucional (perustuslakituomioistuin, Espanja) on luokitellut 9.9.2013 antamassaan määräyksessä nro 163/2013 ja 17.3.2016 antamassaan tuomiossa nro 58/2016, jotka koskevat toimivallasta hallinnollisissa riita-asioissa 13.7.1998 annettua lakia 29/1998 (Ley 29/1998 reguladora de la Jurisdicción Contencioso-administrativa; BOE nro 167, 14.7.1998, s. 23516), menettelyt, joissa Secretario Judicial hoitaa tehtäviään, hallinnollisiksi eikä lainkäytöllisiksi.
- 25 Secretario Judicial del Juzgado de Violencia sobre la Mujer Único de Terrassa on näin ollen päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Ovatko [LEC:n] 34 ja 35 § sekä 207 §:n 2, 3 ja 4 momentti, jotka koskevat maksamattomien palkkioiden perimistä koskevaa menettelyä, ristiriidassa Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklan kanssa siltä osin kuin niissä evätään mahdollisuus tuomioistuinvalvontaan? Jos tähän kysymykseen vastataan myöntävästi:

Onko Secretario Judicial [(kirjaaja)] [LEC:n] 34 ja 35 §:n mukaisessa menettelyssä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 267 artiklassa tarkoitettu ’tuomioistuin’?

- 2) Ovatko [LEC:n] 34 ja 35 § ristiriidassa direktiivin 93/13/ETY 6 artiklan 1 kohdan ja 7 artiklan 2 kohdan sekä direktiivin 2005/29/EY 6 artiklan 1 kohdan d alakohdan ja 11 ja 12 artiklan kanssa, koska niissä evätään asianajajan ja luonnollisen henkilön, joka sopimuksia tehdessään ei harjoita ammatti- tai liiketoimintaa, välisiin sopimuksiin mahdollisesti sisältyvien kohtuuttomien ehtojen tai sopimattomien kaupallisten menettelyjen tutkiminen viran puolesta?
- 3) Ovatko [LEC:n] 34 ja 35 § ristiriidassa direktiivin 93/13/ETY 6 artiklan 1 kohdan, 7 artiklan 2 kohdan ja [liitteessä olevan 1 kohdan q alakohdan] kanssa, koska ne rajoittavat todistuskeinoja maksamattomien palkkioiden perimistä koskevassa menettelyssä kysymyksen ratkaisemiseksi?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Unionin tuomioistuimen toimivalta

- 26 Aluksi on tutkittava, kuten ensimmäisessä kysymyksessä on kysytty, onko Secretario Judicialia (kirjaaja) pidettävä SEUT 267 artiklassa tarkoitettuna tuomioistuimena ja onko hänellä siis oikeus esittää ennakkoratkaisupyynnön unionin tuomioistuimelle.
- 27 Tässä yhteydessä on muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan arvioitaessa sitä, onko ennakkoratkaisua pyytänyt elin SEUT 267 artiklassa tarkoitettu tuomioistuin, mikä on pelkästään unionin oikeuden perusteella ratkaistava kysymys, unionin tuomioistuin ottaa huomioon useita seikkoja, joita ovat muun muassa elimen lakisääteisyys, pysyvyys, sen tuomiovallan pakottavuus,

menettelyn kontradiktorisuus, toimiminen oikeussääntöjen soveltajana ja riippumattomuus (ks. mm. tuomio 17.7.2014, *Torresi*, C-58/13 ja C-59/13, EU:C:2014:2088, 17 kohta ja tuomio 6.10.2015, *Consorti Sanitari del Maresme*, C-203/14, EU:C:2015:664, 17 kohta).

- 28 Lisäksi on todettava, että sen ratkaisemiseksi, onko sellaista kansallista elintä, jolle on lainsäädännössä annettu erityyppisiä tehtäviä, pidettävä SEUT 267 artiklassa tarkoitettuna tuomioistuimena, on selvitettävä, mikä on sen lainkäyttöisten tai hallinnollisten tehtävien erityisluonne siinä erityisessä normatiivisessa asiayhteydessä, jossa se on saattanut asian unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi, jotta voidaan varmistaa, onko tällaisessa elimessä vireillä oikeusriita ja onko siinä vireillä olevan menettelyn tarkoituksena ratkaisun antaminen tuomiovaltaa käyttäen (ks. vastaavasti tuomio 17.7.2014, *Torresi*, C-58/13 ja C-59/13, EU:C:2014:2088, 19 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 29 Pääasiassa unionin tuomioistuimen hallussa olevasta asiakirja-aineistosta ilmenee, että Secretario Judicial (kirjaaja) on LOPJ:n 440 §:n nojalla virkamies, joka kuuluu oikeuslaitoksen palveluksessa olevien virkamiesten yhteen ja ainoaan kansalliseen ylempään virkamieskuntaan, joka toimii oikeusministeriön alaisuudessa.
- 30 Espanjan lainsäätäjät antoi lailla 13/2009 tehdystä muutoksesta lukien Secretario Judicialille (kirjaaja) yksinomaisen toimivallan käsitellä pääasiassa kyseessä olevan kaltaisia, LEC:n 34 ja 35 §:ssä säädettyjä vaatimuksia maksamattomien palkkioiden perimistä koskevassa menettelyssä, jolla taataan oikeudenkäyntiasiamiehille ja asianajajille tiettyjen erityisten palkkioiden erääntymisen nopea tunnustaminen ja täytäntöönpanoperusteen myöntäminen palkkioiden välittömäksi perimiseksi, kun oikeudenkäyntiasiamiehet ja asianajajat esittävät asiakirjoja, joista ilmenee selvästi maksamattomien palkkioiden perusteltavuus ja määrä.
- 31 Ennakkoratkaisua pyytäneen elimen tuomiovallan ”pakottavuudesta” on ensinnäkin aluksi todettava käsiteltävässä asiassa, ettei tuomiovalta lähtökohtaisesti ole pakottavaa, sillä Secretario Judicialin (kirjaaja) toimivalta käsitellä vaatimusta maksamattomien palkkioiden perimiseksi LEC:n 34 ja 35 §:n nojalla on puhtaasti liitännäinen ja vapaaehtoinen. Oikeudenkäyntiasiamies tai asianajaja voi nimittäin saattaa tämän menettelyn vireille vain vaatiakseen palkkioita, jotka liittyvät jo päättyneeseen pääasian oikeudenkäyntiin, jossa hän on edustanut asiakastaan. Oikeudenkäyntiasiamiehellä tai asianajajalla ei myöskään ole mitään oikeudellista eikä tosiasiallista velvollisuutta aloittaa kyseistä menettelyä tällaisten palkkioiden perimiseksi, ja hän voi päinvastoin vapaasti valita tällaisen menettelyn ja maksusuorituksen vahvistamista tai siihen velvoittamista koskevan oikeudenkäyntimenettelyn välillä.
- 32 Unionin tuomioistuin on tosin lausunut tietyissä tilanteissa ennakkoratkaisupyynnöistä, joita sille ovat esittäneet ennakkoratkaisua pyytäneet elimet, joiden toimivalta on vapaaehtoista mutta ei kuitenkaan asianosaisten sopimuksesta riippuvaista ja joiden ratkaisut sitovat niitä, niin kuin on täsmälleen kyse Secretario Judicialin (kirjaaja) tilanteessa maksamattomien palkkioiden perimistä koskevan menettelyn yhteydessä (ks. määräys 13.2.2014, *Merck Canada*, C-555/13, EU:C:2014:92, 18 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen; tuomio 12.6.2014, *Ascendi Beiras Litoral e Alta, Auto Estradas das Beiras Litoral e Alta*, C-377/13, EU:C:2014:1754, 28 kohta ja tuomio 6.10.2015, *Consorti Sanitari del Maresme*, C-203/14, EU:C:2015:664, 23 kohta).
- 33 On kuitenkin kiistatonta, että nämä unionin tuomioistuimen SEUT 267 artiklassa tarkoitetuiksi tuomioistuimiksi luokittelemat ennakkoratkaisua pyytäneet elimet hoitivat tehtäviään tämän tuomion 28 kohdassa mainitun vaatimuksen mukaisesti luonteeltaan puhtaasti tuomiovallan käyttöön liittyvissä oikeudenkäyntimenettelyissä.
- 34 Näin ei kuitenkaan ole pääasiassa kyseessä olevan maksamattomien palkkioiden perimistä koskevan menettelyn osalta, koska LEC:n 34 §:n 2 momentin ja 35 §:n 2 momentin nojalla tämä menettely sijoittuu kansallisen oikeusjärjestyksen reuna-alueelle. On nimittäin yhtäältä niin, ettei mainitun menettelyn aloittaminen estä vireilläolovaikutuksen perusteella asian saattamista itsenäisesti yleisen tuomioistuimen käsiteltäväksi maksusuorituksen vahvistamista tai siihen velvoittamista koskevassa

- oikeudenkäynnissä eikä se ole peruste jättää tutkimatta kanneperusteita, joihin voidaan vedota samanaikaisesti tai myöhemmin tällaisessa tuomioistuimessa, ja toisaalta on niin, että tällaisen menettelyn päättävä perusteltu päätös muistuttaa hallinnollista päätöstä, sillä vaikka se on lopullinen ja välittömästi pantavissa täytäntöön ilman, että siihen voidaan hakea muutosta tuomioistuimessa, sillä ei voi olla tuomioistuinratkaisun ominaisuuksia, muun muassa oikeusvoimavaikutusta (ks. analogisesti tuomio 19.12.2012, Epitropos tou Elegktikou Synedriou, C-363/11, EU:C:2012:825, 27 ja 28 kohta).
- 35 Näistä päätelmistä seuraa, kuten ennakkoratkaisua pyytänyt elin on maininnut kolmannessa kysymyksessään ja kuten Tribunal Constitucional (perustuslakituomioistuin) on todennut 17.3.2016 antamassaan tuomiossa nro 58/2016, että pääasiassa kyseessä olevan kaltainen menettely maksamattomien palkkioiden perimiseksi kuuluu luonteeltaan hallinnollisiin menettelyihin eikä Secretario Judicialin voida katsoa hoitavan tässä menettelyssä tuomiovallan käyttöön liittyviä tehtäviä.
- 36 Tässä yhteydessä on lisäksi todettava, ettei Secretario Judicial (kirjaaja) täytä myöskään tämän tuomion 27 kohdassa mainittua riippumattomuuden vaatimusta.
- 37 Tältä osin on muistutettava, että ennakkoratkaisua pyytäneeseen elimeen sovellettava riippumattomuuden vaatimus käsittää kaksi osatekijää. Ensimmäinen, ulkoinen osatekijä edellyttää, että elin huolehtii tehtävistään itsenäisesti olematta missään hierarkkisessa tai alisteisessa suhteessa mihinkään tahoon ja ottamatta vastaan määräyksiä tai ohjeita miltään taholta (ks. tuomio 17.7.2014, Torresi, C-58/13 ja C-59/13, EU:C:2014:2088, 22 kohta ja tuomio 6.10.2015, Consorci Sanitari del Maresme, C-203/14, EU:C:2015:664, 19 kohta) ja että se on täten suojattu sellaisilta ulkoisilta toimenpiteiltä tai painostuksilta, jotka voivat vaarantaa sen jäsenten päätöksenteon riippumattomuuden heidän ratkaistavakseen saatettujen asioiden osalta (ks. tuomio 19.9.2006, Wilson, C-506/04, EU:C:2006:587, 51 kohta; tuomio 9.10.2014, TDC, C-222/13, EU:C:2014:2265, 30 kohta ja tuomio 6.10.2015, Consorci Sanitari del Maresme, C-203/14, EU:C:2015:664, 19 kohta).
- 38 Toinen, sisäinen osatekijä liittyy puolueettomuuden käsitteeseen ja merkitsee sitä, että elin ylläpitää yhtäläistä etäisyyttä asian asianosaisiin ja siihen, mitkä ovat heidän intressinsä asian kohteeseen. Tämä osatekijä edellyttää objektiivisuuden noudattamista ja sitä, ettei elimellä ole muuta intressiä asian ratkaisun lopputulokseen kuin oikeussääntöjen tiukka soveltaminen (ks. mm. tuomio 19.9.2006, Wilson, C-506/04, EU:C:2006:587, 52 kohta; tuomio 9.10.2014, TDC, C-222/13, EU:C:2014:2265, 31 kohta ja tuomio 6.10.2015, Consorci Sanitari del Maresme, C-203/14, EU:C:2015:664, 20 kohta).
- 39 Käsiteltävässä asiassa on tosin totta, että kun Secretario Judicial (kirjaaja) tutkii vaatimuksia maksamattomien palkkioiden perimiseksi, hän täyttää puolueettomuuden vaatimuksen sisäisen osatekijän kannalta tarkasteltuna, sillä hän hoitaa tehtävänsä täysin objektiivisesti ja puolueettomasti asian osapuoliin ja heillä asiassa oleviin intresseihin nähden.
- 40 On kuitenkin myös kiistatonta, ettei Secretario Judicial (kirjaaja) täytä mainitussa tarkastelussa tätä vaatimusta sen ulkoisen osatekijän kannalta tarkasteltuna, sillä se edellyttää, ettei hierarkkisia tai alistussuhteita ole mihinkään tahoon, joka voisi antaa hänelle määräyksiä tai ohjeita.
- 41 Kuten Espanjan hallitus toteaa kirjallisissa ja suullisissa huomautuksissa, LOPJ:n 452 §:n 1 momentin, 465 §:n 6 ja 8 momentin ja 467 §:n sekä kuninkaan asetuksen 1608/2005 3 §:n ja 16 §:n h kohdan tulkinnasta nimittäin ilmenee, että Secretario Judicialin on kaikkia tehtäviään hoitaessa noudatettava esimiehensä ohjeita, paitsi silloin, kun hän käyttää toimivaltaa oikeaksi vahvistamiseen liittyvissä tehtävissä eli vahvistaessaan oikeaksi toimia ja oikeudenkäyntiasiakirjoja sekä vahvistaessaan tosiseikkoja, joilla on menettelyllisiä vaikutuksia, tai kun hän päättää prosessin järjestämiseen ja johtoon liittyvistä toimista. Unionin tuomioistuimen hallussa olevasta asiakirja-aineistosta ilmenee siten, että Espanjan lainsäädännön nykytilassa Secretario Judicialin (kirjaaja) tehtävänä on ratkaista vaatimus pääasiassa kyseessä olevasta maksamattomien palkkioiden perimiseksi noudattaen yhtenäisen toiminnan periaatetta ja esimiehen ohjeiden noudattamista koskevaa periaatetta.

- 42 Edellä esitetystä seuraa, että pääasiassa kyseessä olevassa maksamattomien palkkioiden perimistä koskevassa menettelyssä Secretario Judicial (kirjaaja) ei ole SEUT 267 artiklassa tarkoitettu tuomioistuin, ja näin on ilman, että on tarpeen tutkia, täyttääkö tämä elin muita tämän tuomion 27 kohdassa lueteltuja edellytyksiä tällaisen ominaisuuden arvioimiseksi. Secretario Judicialilla (kirjaaja) ei näin ollen ole toimivaltaa esittää ennakkoratkaisupyyntöä unionin tuomioistuimelle. Toimivaltaisen täytäntöönpanotuomioistuimen tehtävänä on näin ollen määrätä maksettavan summan täytäntöönpanosta, ja sen on tarvittaessa viran puolesta tutkittava, onko oikeudenkäyntiasiamiehen tai asianajajan ja tämän asiakkaan väliseen sopimukseen sisältyvä ehto mahdollisesti kohtuuton (ks. vastaavasti tuomio 1.10.2015, ERSTE Bank Hungary, C-32/14, EU:C:2015:637, 59 kohta ja tuomio 18.2.2016, Finanmadrid EFC, C-49/14, EU:C:2016:98, 55 kohta), sekä tarvittaessa esitettävä ennakkoratkaisupyyntö unionin tuomioistuimelle.
- 43 Näin ollen on todettava, ettei unionin tuomioistuimella ole toimivaltaa lausua Secretario Judicial del Juzgado de Violencia sobre la Mujer Único de Terrassan esittämästä ennakkoratkaisupyyntöstä.

Oikeudenkäyntikulut

- 44 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa elimessä vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (viides jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Euroopan unionin tuomioistuimella ei ole toimivaltaa vastata Secretario Judicial del Juzgado de Violencia sobre la Mujer Único de Terrassan esittämiin kysymyksiin.

Allekirjoitukset